

MATGES

40
CTMS.

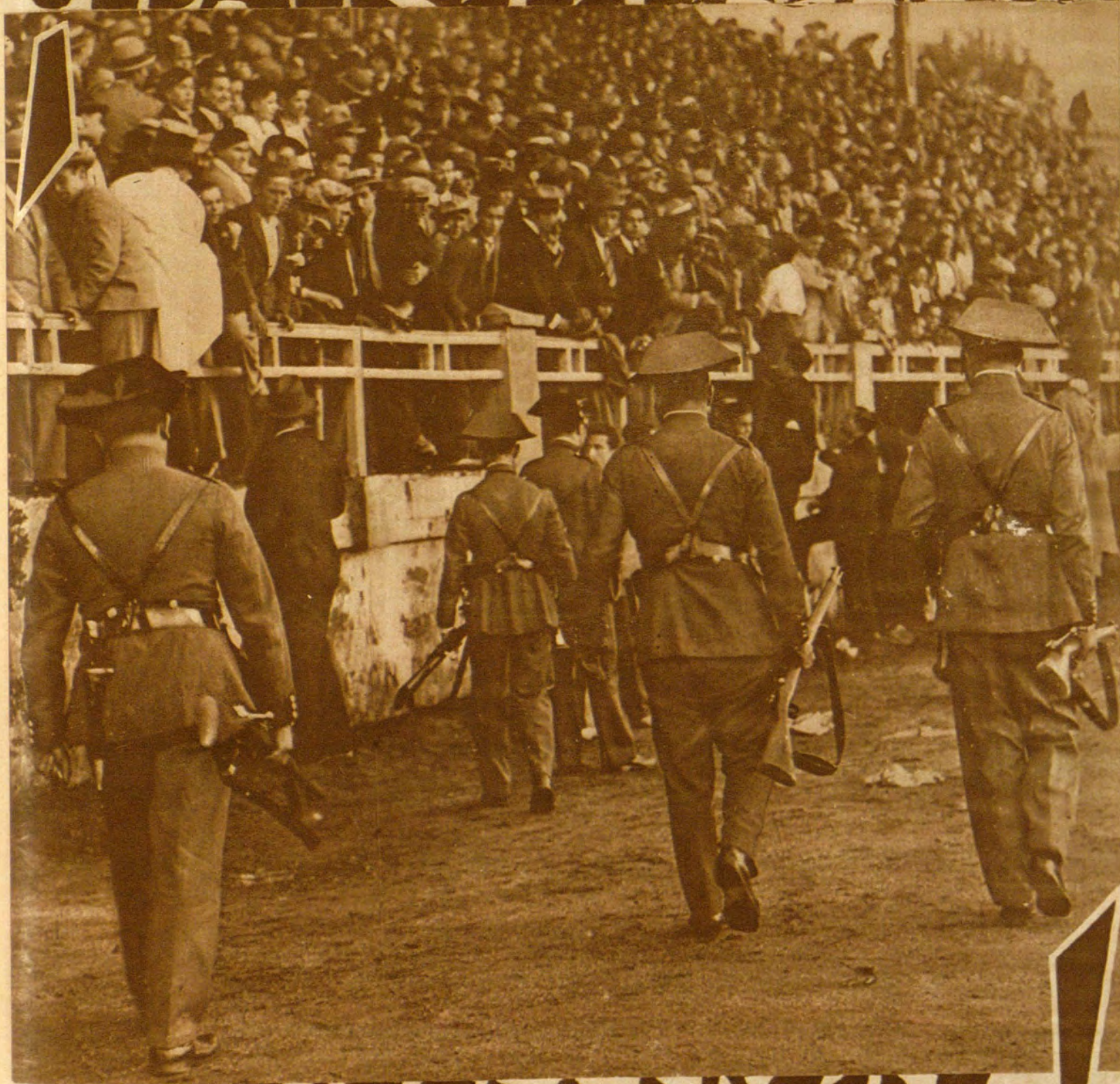
Any I • Núm. 20

22 d'Octubre 1930

SEMANARI GRAFIC D'ACTUALITATS BARCELONA

REDACCIO I ADMINISTRACIO LLIBRERIA CATALONIA PLAÇA CATALUNYA 17

• BARCELONA •

...ESPANYOL!

Al Brown,

el campió del món, que té cinquanta vestits, vint-i-dos parells de sabates i es compra un barret cada setmana

A l'estació, a rebre l'Al Brown, ens vàrem trobar tota una colla. Tots els empresaris del Palace, l'Artero—en mànigues de camisa—, una nodrida representació del periodisme barceloní amb els corresponents reporters gràfics, i una pila d'aficionats a la boxa i admiradors de «la meravella negra». Hi havia, doncs, força expectació que no va pas quedar defraudada, per quant el campió del món del pes gall ens va saludar a tots amb molt d'entusiasme i es va disposar a correspondre a aquesta atenció que havíem tingut amb ell. A tal efecte tenia paraules per a tots i contestava gairebé totes les preguntes que li feien. I amb la mateixa amabilitat amb què va repetir més de vint vegades que Gironès ha de pesar com a màxim 126 lliures, va contestar que Barcelona és una ciutat magnífica a un company que li va fer una pregunta en aquest sentit, ja abans de sortir de l'andana de l'estació de França. Breu: al cap d'un quart de la seva arribada, Al Brown, es tractava de tu amb la majoria, com si tots plegats ens haguéssim conegut de tota la vida.

El negre va sortir de l'estació i els que l'esperaven a fora el van rebre amb aplaudiments. El xicot es va deixar retratar voltat dels entusiastes i en pujar al cotxe que l'havia de dur a l'hotel va donar una prova de la seva esplendidesa en repartir als mossos de l'estació i als marrecs que també paraven la mà, una considerable quantitat de pessetes i duros i peces de ral.

Pretendre parlar amb l'Al Brown en aquells moments, era poc menys que impossible. Així és que decidírem anar a l'hotel per posar-nos d'acord per quan li semblés que podria estar uns moments per nosaltres. A l'hotel es va repetir l'escena de l'estació. Al vestíbul ens vam tornar a trobar amb gairebé tots els mateixos de l'estació, i de més a més amb altres que varen acudir atrets per la curiositat. Allà l'Al Brown va seguir prodigant-se per acontentar tothom, sota la vigilància de Mr. Dave Lumiansky, el seu «manager», que no el desemparrava ni un sol moment.

Quan aquest va saltar del tren, sense esperar que algú dels que el coneixien el presen-

Diumenge al matí, a la Monumental, Al Brown va fer una maravillosa exhibició del seu art i de la seva agilitat

tés, es va dirigir a en Taxonera i li va dir: —Jo sóc Mr. Dave Lumiansky, «manager» del negre Al Brown, campió del món del pes gall. All-right.

Amb un senyor així, que tot ho arregla criant i que té un gènit qui sap-lo atapeit, l'Al Brown fa l'efecte que hi va cohibit i a estones diríeu que ni gosa respirar.

Vàrem quedar amb el negre per trobar-nos a dos quarts de tres a l'hotel. I exactament a aquesta hora, mentre el «manager» presentava la documentació a la consergeria, i l'Al Brown contemplava, engrescat, una col·lecció de postals de colors, representant diferents moments d'una cursa de braus, compareguérem a la cita.

—Tinc unes ganes de tornar-ne a veure de toros! Però que hi hagi cavalls. Com en aquesta postal que el toro fica la banya a la panxa del cavall. Això és emocionant.

—Sí, però és que ara els cavalls porten una mena de «coquilles», forta com les que ha portat Jeff Dickson, d'America, per a evitar els cops baixos.

El negre va encarregar que li pugessin a la cambra tres blocs de postals, totes de toros, per enviar a les amistats. Després vam sortir al carrer, i mentre l'Al Brown es feia cirar les sabates, va venir Jim-el-Zaird, el base americanitzat, i vam generalitzar la conversa.

—Al, ¿no tens por de perdre amb en Gironès?

—Si m'hagués pensat que perdria, ja no hauria vingut.

—Però és que en Gironès pega molt fort.

—I jo? Que potser no hi pego jo de fort?

—Que vols que t'ho demostrï?

—No, home, no t'enfadis. Jo només t'ho deia per avisar-te. Has de pensar que el campió danès Knud Larsen no donava l'abast a rebre i que va sortir masegat del ring.

—I jo, que no el vaig ben estovar? Quan jo hi vaig boxar, a Copenhague, encara era un xicot ben sencer. I el vaig guanyar per k. o.

—No, Al; per punts només.

—Però si hagués volgut el podia matar. El tenia ben aixafat.

—Això és una altra cosa. Escolta, Al, quin concepte en tens format d'en Gironès?

Al Brown té molta simpatia per als nostres cirabotes. A la terrassa de l'Orient va organitzar un concurs de velocitat entre «límpies»... amb premis en metàl·lic i tot!

33, FERNANDO, 33
TELÉFON 22539
CAMISERIA
GÉNERES PUNT
CORBATERIA
NOVETATS
MALLOL

Recorden
sempre el
gran licor
estomacal

CAPRINET

—Cap. Jo no faig cap cas del que diuen els periodistes.
—Gràcies.
—Després del segon round ja sabré qui guanyarà. Jo a en Gironès no l'he vist mai, i per tant no en puc dir res.
—Es molt bo.
—Jo també en sóc molt.
—Està bé, home, està bé.
Pel que es veu, el campió del món dels galls paga els cirabotes a pesseta el servei, i després encara reparteix els cèntims que li queden entre els xicots que l'aclamen.
—Deixeu-me'ls donar diners, ara que en tinc. Quan era petit com ells i no en tenia mai ni cinc, m'agradava molt que me'n donessin.
Després, passejant per la plaça de Catalunya, reprenguerem la conversa.
—Al, ¿d'on has tret aquests pantalons tan amples que portes?
—M'agrada molt anar ben mudat.
—Doncs, mira; portes una corbata ben lletja. Escolta, quants vestits tens?
—Una cinquantena.
—I parells de sabates?
—Vint-i-dos o vint-i-tres.
—I barrets?
—No ho sé. Me'n compro un de nou cada setmana i els vells, quan estic cansat de veure'ls, els llenço.
—Que tens gaires diners?
—Saps que ets molt tafaer?
—Vull dir si n'has guanyat gaires.
—No t'ho vull dir, perquè aleshores sabries els que tinc.

—No, home, ¿no veus que no sé els que t'has gastat?...
—Doncs n'he guanyat... No ho sé. Molts.
—Eh que tens un Packard?
—Sí, i si m'hagués hagut de quedar sis mesos a Europa, tal com jo volia, l'hauria portat.
—Sis mesos? Per fer què?
—Per boxar. De moment tinc segur un combat amb en Bensa, després del de dimecres, i potser també lluitaré amb en Flix i en Kid Francis.
—¿Què feies abans de boxar?
—Anava a estudi i tocava el jazz. Vaig anar als Estats Units que tenia setze anys. Ara en tinc vint-i-quatre.
—¿Et quedaràs molt temps a Europa?
—Ja t'he dit que sí.
—Així, deuràs venir a veure el combat Carnera-Uzcudun, a l'Estadi...
—Estàs ben bé de broma.
—Què vols dir?...
—Que aquest combat no es farà. En Carnera hi té molt a perdre i res a guanyar.

El campió negre ha tingut interès a fer-se retratar davant aquest cartell. Per demostrar que Gironès no li fa por ni pintat, ni de debò. «Si cregués que no tinc de guanyar-lo — ha dit — no hauria pas vingut a Barcelona.» Falten poques hores perquè Al Brown pugui demostrar les seves afirmacions...

i no vindrà. L'Uzcudun, a Amèrica ja no té aquell prestigi d'abans.
—Però Carnera el guanyaria amb facilitat.
—Creu-t'ho. En Paulino és vell, però és molt bo. I pensa que d'en Carnera no en té ni per començar.
I Jim-el-Zaird, present a la conversa, confirma l'opinió del negre:
—Es que en Carnera no és pas tan bo com la gent es pensa.
(FOTOS GASPAR)

XAVIER PICANYOL

PASTILLA 125

PERFUMERIA
GAL MADRID LONDRES NUEVA-YORK BUENOS-AIRES

LA VIDA DEL VOSTRE CUTIS

i la llibertat dels vostres pors
és el **Sabó Heno de Pravia**.
Renteu-vos-hi. Mercès a la
seva acció, el vostre cutis
transpira bé, viu, adquireix
suavitat i formosor i el
perfum únic, inconfusible,
d'aquest sabó delitós.

SABÓ HENO DE PRAVIA

És el preferit de totes les
persones que es preocupen
de la finor i joventud de
la seva pell.

Un èxit de teatre català

FOTOS
CASES

La corona d'espines, l'admirable poema dramàtic de Josep Maria de Sagarra, ha portat a l'escenari del Novetats el dring d'un èxit gran i autèntic. - A dalt, veiem l'autor rodejat dels principals intèrprets de l'obra. A baix, l'escena final del poema, amb els senyors Gimbernà i Sunyer i les senyores Fornés i Morera, la qual féu una memorable creació de la protagonista

PAPERS FOTOGRAFICS
LLIMONA

PER LES VOSTRES MILLORS FOTOS
PERE IV, 179 • TELEFON 51391

Una cosa és un camàlic i una altra un mosso de corda

ABANS, quan us convenia trobar un camàlic, no teníeu més que cercar a les cantonades de qualsevol carrer una cadira pintada de vermell amb lletres blanques que indicava on trobaríeu l'home que per quatre o cinc rals us tragarà un fonògraf, una màquina de cosir o qualsevol moble d'un cap a l'altre de Barcelona.

Ara, trobar aquest home es fa tan difícil que resulta gairebé impossible. Heu de preguntar als quioscos de

de diaris, als bars i fins als urbans.

— Escolteu: ¿que sabríeu on hi ha un camàlic?

— Un camàlic?

— Sí, un camàlic.

Un home bastant jove, corpulent, vestit correctament, gairebé elegant, m'interromp.

— ¿No voldríeu pas dir un mosso de corda?

— Sí, just, un mosso de corda. Que no és el mateix?

— Veurà i perdoni — respon —; no és el mateix. Els camàlics van desaparèixer juntament amb la brusa i la barretina i les cadires vermelles de les cantonades.

— ¿I han desaparegut tots?

— Gairebé. Els de l'Eixample, tant els de la dreta com els de l'esquerra, li asseguro. A dins de Barcelona potser encara se'n trobaria algun. A la Plaça del Pi, encara hi ha una cadira indicadora d'aquestes.

— ¿I per què les han tret les cadires?

— Fan lleig. Imagini's un carrer d'aquests que ara han urbanitzat, amb tanta llum i amb les cadires vermelles... A més en els temps de l'Ex-

«... Em penso que, amb el temps, m'hauré de fer xòfer de taxi, per mor de no haver de penjar les dents al sostre...»

posició, els turistes les podien confondre creient-se que eren per a asseure's i vegi quin mal efecte per l'Ajuntament!

I també passa que el nostre negoci va de baixa. Els camions i els taxis en tenen la culpa. Treballen a preus rebentats. Abans quan era qüestió de transportar un moble o de tragar una maleta a l'estació o de dur el cistell a alguna cuinera, ja se sabia, ens cridaven a nosaltres. Ara no, la cosa ha canviat. Per dur un cistell o una maleta o qualsevol altra cosa, agafen un taxi i a nosaltres que ens mossegui el dimoni.

Ja li dic jo! Quins negocis! Quan van sortir els taxis amb la tarifa a una pesseta ens van acabar d'esclafar. Era l'única que ens faltava. Després la David va fer aquella campanya i es van tornar a regularitzar les tarifes; llavors ens vàrem alegrar una mica. Endebades, el públic, vatua el públic!, vol la tarifa de pesseta, i a nosaltres que ens torni a mossegar el dimoni. Jo encara penso que amb el temps

«— Em vindran a cercar el munda, perquè em muda...»

(FOTOS ESMERU)

«Si tornés a néixer, em faria boxador. Veurieu quina manera d'atipar-me de guanyar diners!»

m'hauré de fer *xòfer de taxi* per mor de no haver de penjar les dents al sostre.

Amb tot això el «mosso de corda» s'acomiada.

— Perdoni, — fa; és un mosso de corda molt fi i molt ben educat — ja em dispensarà però he d'anar a buscar una gramola i dur-la a una torre. A l'estiu, encara es va fent la viu-viu...

Un camàlic. Un camàlic, camàlic amb totes les lletres, que s'ho diu ell mateix — sóc un camàlic — ja el tenim aquí. Aquest és de debò. Amb brusa i barretina i el penjoll de la corda.

És molt vell, potser el més vell de Barcelona i el més típic segurament. Com a vell sembla que hauria d'ésser una mica pessimista i sobta de veure que no ho és.

— Esteu content del vostre ofici?

— Molt content, ja ho crec, i miri a desgrat dels meus anys, en tinc molts, encara serveixo per a tragar bagatges de tota mena. Vull dir que encara tinc força, què li sembla? Això sí, quan estic cansat, descanso i quan tinc set, bec. Vull dir que de tant en tant un tragueta anima i reforça; sort en tinc. Però no es pensi molt, no, quinze centims i prou cada vegada, i avui dia el vi està tan car que amb quinze cèntims no n'hi ha per anar de tort, que diguem.

— Teniu gaire feina?

— No gaire. Ara com ara em refio de les cuineres, i les cuineres d'anys, precisament. Les joves, o bé les cambreres són unes presumides, i es llueixen agafant un taxi.

Els hi canvio el *mundo* de domicili, els hi porto el cistell, etc. En tinc de molt bones clientes que es canvien tot sovint de casa. M'avisen. «Em vindreu a cercar el *mundu* perquè em *mudul*» «¿I què, ja tornes a canviar de casa?» «Sí, veureu, la «senyora» que pateix de manies i ara s'ha encaterinat en que li *ciso*».

— ¿I què fareu quan no pogueu dur *mundus*?

Em mira somrient:

— Jo podré dur *mundus* mentre visqui. Allà on n'hi ha hagut, sempre en queda. Veieu el meu braç, que és fort encara. Molts joves el voldrien. Jo perquè vaig néixer massa aviat, que si nasqués ara em faria boxador. Veurieu llavors quina manera d'atipar-me

de guanyar diners. Llavors sí que no aniria com ara a la bona de Déu, cercant la pesseta del cistell per tragar.

¿Vós no el devieu conèixer el Panxo, veritat? És clar, parlo de molts anys. Doncs era el camàlic més típic i més castís de Barcelona. Aquest sí que bevia una miqueta. Imagineu-vos que cada encàrrec que traguava, quinze de vi. I haveu de pensar que el Panxo no parava en tot el dia, darrera d'un encàrrec l'altre. Ara, pobre Panxo! ha anat a raure a la Casa de Caritat, quina llàstima! Com deu enyorar els «quinzes de vi» pobre Panxo!

Em fa llàstima la sort del Panxo, sabeu, perquè els camàlics confraternitzen molt, i som bons amics. Els pocs que restem a Barcelona, els que duem barretina i brusa, els que som camàlics de debò, vaja, ens apleguem sempre que podem i les estones vagatives parlem de les nostres coses i del nostre temps, perquè en el nostre temps es feien més coses; ¿us recordeu de l'Espartero?

— ¿...?

— ¿De debò, no coneixíeu l'Espartero?

ROSA MARIA ARQUIMBAU

«Els pocs que quedem a Barcelona, els que duem barretina i brusa, els que som camàlics de debò...»

PETROMAX

El sol que mai
es pon

Allumatje indepen-
dent conegut arreu

A. KLAEBISCH

Clarís 69-71. BARCELONA

Sigui pràctic i modern afeitant-se amb

PASTA HIGEA

Evita irritacions i grans que es produeixen amb l'ús dels sabons

Demana's en les Perfumeries

Preu del tub: 2'50 pessetes

Diccionari Enciclopèdic de la Llengua Catalana

Acaba de sortir el
PRIMER VOLUM

relligat amb tapes especials

Comprèn fins a l'acabament de la lletra C.
Va il·lustrat amb 1.277 gravats, 11 mapes
en colors i 30 làmines en negre i colors

Preu: 54 ptes. al comptat • Es ven, també, a terminis.

Demaneu-lo a totes les llibreries

Salvat Editors, S. A. - Mallorca, 41-49 - Barcelona

L'entrada d'una nova explotació agrícola prop del llac Genesareth, fa pocs anys ocupada per les arenes del desert i avui en plena i exuberant vegetació

EL REGNE D'ISRAEL, BASTIT AMB LLIURES ESTERLINES

La terra de Palestina, era la terra de Promissió pels israelites. Déu la prometé al seu poble i el guià durant quaranta anys de pelegrinatge pel desert. Moisès, el seu cabdill i el seu profeta, els conduí i dictà les seves lleis, inspirades pel Senyor.

El país de Chanaan era un lloc fèrtil i ric i la terra era fecunda i els fruits més saborosos s'hi produïen, així com també tota classe de grans i de bestiar.

La llarga comitiva del poble escollit, havia plantat les seves tendes en el Desert de Pharan, en l'Àrabia Pètria. Moisès envià una representació de totes les tribus a explorar el terreny.

— Aneu, — els digué — i veieu el país com està; si els habitants que el poblen són forts o debils, si són molts o pocs, si la terra és bona o dolenta i si les viles i ciutats són obertes o fortificades. Veieu per fi si el terrer és gras o magre, emboscat o net d'arbres. Feu un esforç i porteu-nos mostres dels fruits de la terra.

Els emissaris varen pujar per la costa occidental del Mar Mort i arribaren a les muntanyes, passaren Hebron i trobaren un lloc que anomenaren *Torrent del brot de raïms*, perquè d'allí s'emportaren un gros cep, tot ple de raïms, que havien de dur entre dos homes, penjat en una espècie de samaler.

Retornaren vers on hi havia el poble jueu i els mostraren els fruits que portaven de la terra de promissió, tot dient-los:

— Hem estat allà i hem vist que hi corre la llet

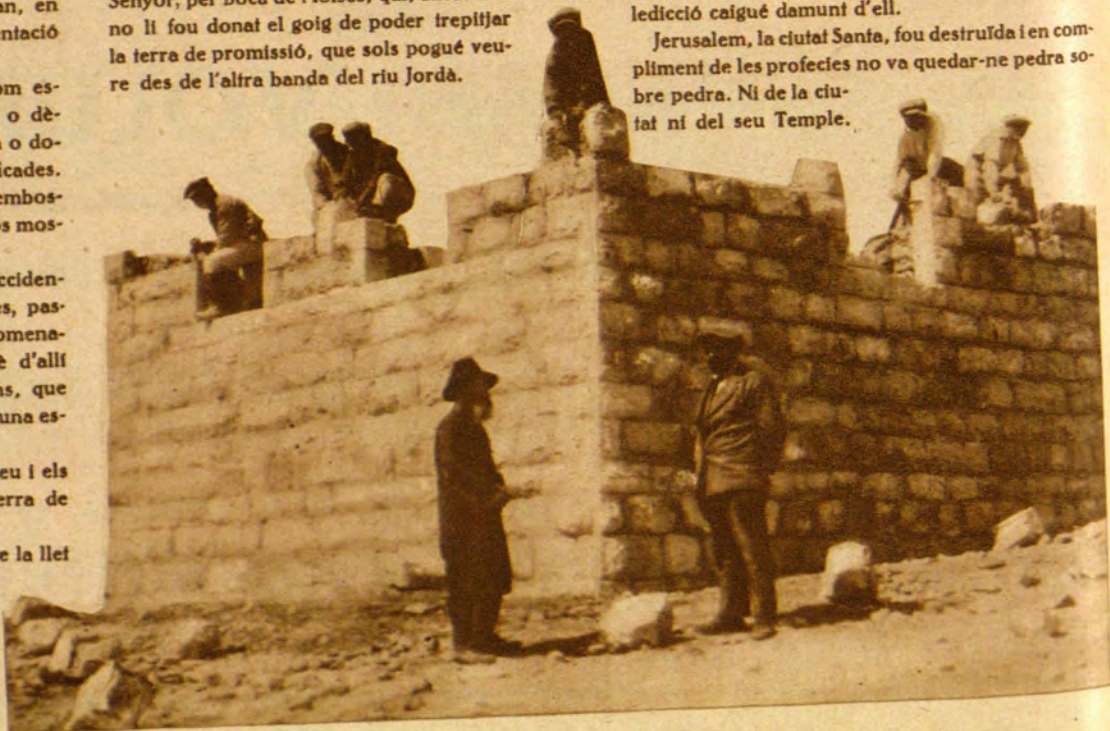
i la mel i tots els millors fruits de la terra, com podeu veure per les mostres que us portem. Mes també hem de dir-vos que els habitants del país són valents i les ciutats fortes i emmurallades.

Calgué, doncs, conquerir la terra amb l'esforç d'una lluita sagnant i que durà llargs anys.

Els israelites, però dominaren el país i gosaren de l'abundor de la terra i de la fertilitat dels camps, i es repartiren el país entre totes les tribus, segons les regles que els havia dictat el Senyor, per boca de Moisès, qui, altrament no li fou donat el goig de poder trepitjar la terra de promissió, que sols pogué veure des de l'altra banda del riu Jordà.

Passaren els segles; els israelites sofriren diferents vicissituds, guerres amb l'estranger i entre ells mateixos; tastaren les amargors de l'exili de Babilònia i ploraren als peus de les muralles de Jerusalem per la destrucció del Temple de Salomó. Els temps no eren acomplerts encara i els jueus podien restar a casa seva i podien reedificar llur reialme. Mes vingué un jorn que el poble jueu no va reconèixer el Messies i va llençar la Sang del Just damunt del seu cap i el dels seus fills. El poble escollit fou un poble defecida i la maledicció caigué damunt d'ell.

Jerusalem, la ciutat Santa, fou destruïda i en compliment de les profecies no va quedar-ne pedra sobre pedra. Ni de la ciutat ni del seu Temple.

Un vell jueu, cansat potser de córrer món, es fa bastir una caseta dins la colònia Mirachi a prop de Jerusalem, tot esperant el restabliment del reialme d'Israel

Cal mirar la cara d'aquest home que cull taronges per a veure-hi expressades les faccions i els trets característics de la raça hebrea

El regne d'Israel fou destruït per sempre i el poble jueu fou dispersat per tota la faç del món, avorrit, menyspreat i perseguit.

La llegenda del Jueu errabund, personifica el destí de tota la raça. Etern vagabund, el Jueu ha recorregut la terra sense parar mai, orfe de pàtria, sense llar, sense afecte enlloc.

La Palestina, l'antiga terra de promissió, la que els seus avis havien trobat tan esplèndida i productiva, fou saquejada, fou coberta d'oprobri i de sang en lluites seguides, enrunades les seves ciutats, abandonats els seus camps, i les arenes del desert l'anaren envaint poc a poc fins a fer-la estèril, poc menys que inhabitable, cremada pel sol, resseca, com un pit sense llet, com un buc sense mel, com un arbre sense fruit.

El Jueu, però, escampat per ci i per llà, avorrit i fot, era sovint cercat perquè es féu l'amo de l'or i del comerç. No és estrany, doncs, que en diverses èpoques de la història els jueus hagin provat de restablir el seu regne i reconstruir la seva pàtria en la terra que fou la tomba dels seus passats.

Mes la maledicció del cel ha planat sempre damunt de la raça proscripita i els seus treballs no han reeixit mai.

Modernament Lord Balfour, jueu i sionista entusiasta, ha pretingut crear una nacionalitat hebrea a Palestina i emparant-se en el domini que des de la Guerra europea exerceixen els anglesos damunt de Terra Santa, ha repartit les millors terres a diverses colònies jueves les quals es veuen a més ajudades amb les incessants inversions de lliures esterlines que els plouen des de la metròpoli.

D'alçò es queixen els elements que fins ara havien dominat a la Terra Santa, els mahometans. Se'n queixen i fins han arribat a una protesta airada que es tradueix en una sagnant col·lisió entre els dos camps enemics i de la qual els jueus no n'haurien pas sortit massa ben parats a no ser l'oportuna i decidida intervenció de les tropes de policia anglesa i les hàbils manobres diplomàtiques de l'Alt Comissari, Sir John Chancellor.

Sembla que els mahometans de Palestina no han quedat pas quedats satisfets de l'arranjament que ha fet l'Alt Comissari Anglès i que qualsevol dia tornaran a alçar-se de mal humor i faran un altre extermini de testes israelites. ¿Són ara els mahometans els instruments destinats per la mà de la Providència per a fer impossible el ressorgiment del poble infidel, com abans ho foren les centúries de l'emperador Titus per destruir la ciutat santa de Jerusalem? Qui sap! ¿Reeixiran els jueus, ajudats amb l'or anglès, a desfer l'anatema que durant vint segles ha planat damunt d'ells i aconseguiran a tenir una pàtria com la que suava tenien els fills d'Israel? Fa de mal dir, però és de creure que vint segles és ben poca cosa perquè s'hagi esborrat ja, del cim del calvari la sang vessada per causa de la maldat i vessània dels fariseus i dels sacerdots de la llei mosaica.

J. VAYREDA I AULET
(FOTOS DELIUS)

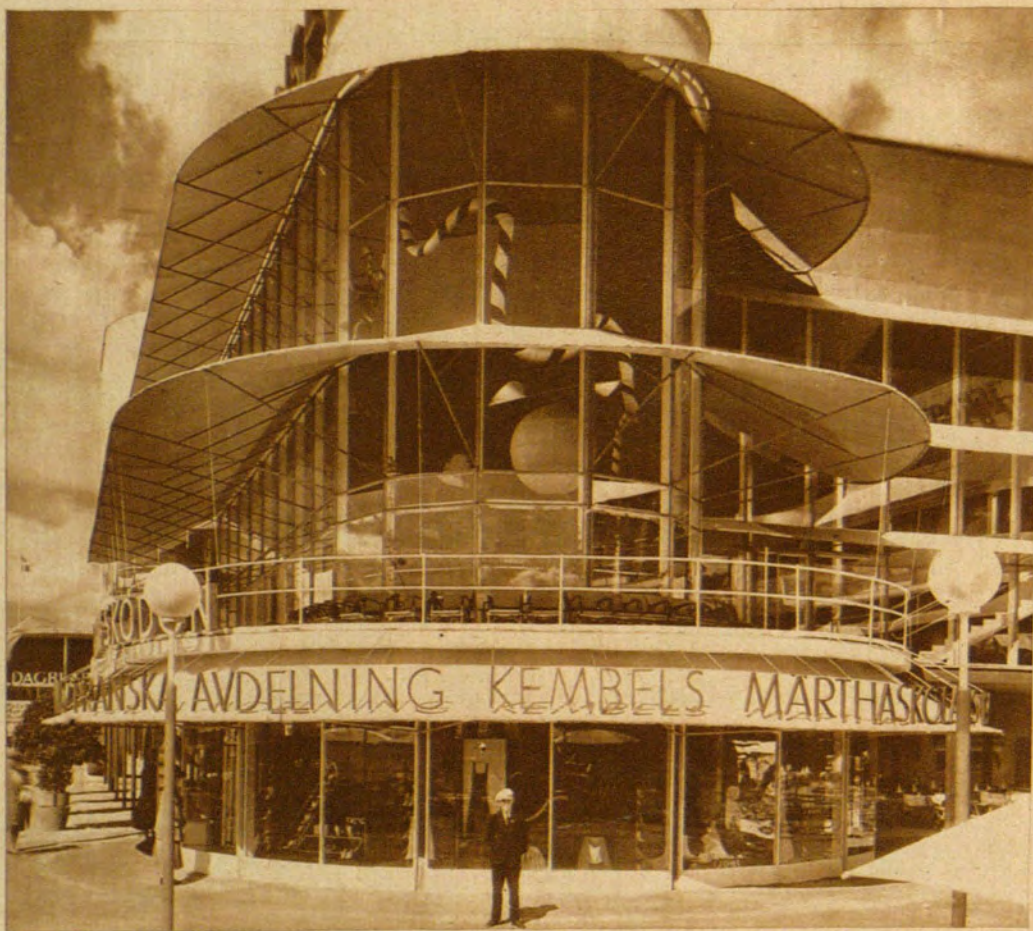
La gran i fèrtil colònia Rehovoth, amb cases modernes i d'estil completament europeu, no ens dona pas la sensació d'aquells llogarrets de la Judea de terrats plans i cànpuques emblanquinades que veiem en les velles estampes de Terra Santa

La nova arquitectura de l'Exposició de Stockholm

Els pabellons de mobles de sèrie, metalls preciosos i del vidre, en l'Exposició de Stockholm

ENCARA que a fi de setembre hagi clos les seves portes, l'Exposició d'Art Decoratiu i Arts de la Casa a Stockholm, i que potser a hores d'ara no en quedi ja res del seu alegre «decor», hem cregut interessant presentar unes quantes imatges del que fou la seva moderna arquitectura.

L'extrema simplicitat de les construccions d'un aspecte quasi d'arquitectura naval, demostren ben clarament que els arquitectes que projectaren el seu conjunt, es proposaren tan sols fer construccions per exposició, plenes de simplicitat i d'atractiu, per què amb els seus atreviments i els seus tanteigs fessin propaganda a favor de formes i idees noves i comencessin per ésser elles mateixes com una mena de reclams vivents.

Els suecs han sapigut donar a la seva exposició un caire del tot original, que no fingué res que veure ni de lluny ni d'aprop amb els divertits intents d'arquitectura pomposa que s'acostuma a fer en aquests casos.

No és fàcil oblidar l'aspecte enlluernador d'aquella gran plaça de festes, plena de flors i de banderes, amb el seu immens restaurant, dintre del qual campeja com una gran vitrina la monstruosa serp del Paradís, ni la seva torre metàl·lica plena de reclams lluminosos on hi havia instal·lades cabines de treball per als periodistes, ni la façana, de la «casa de tots» tota de vermelló i blanc. Aquí tot és metall i

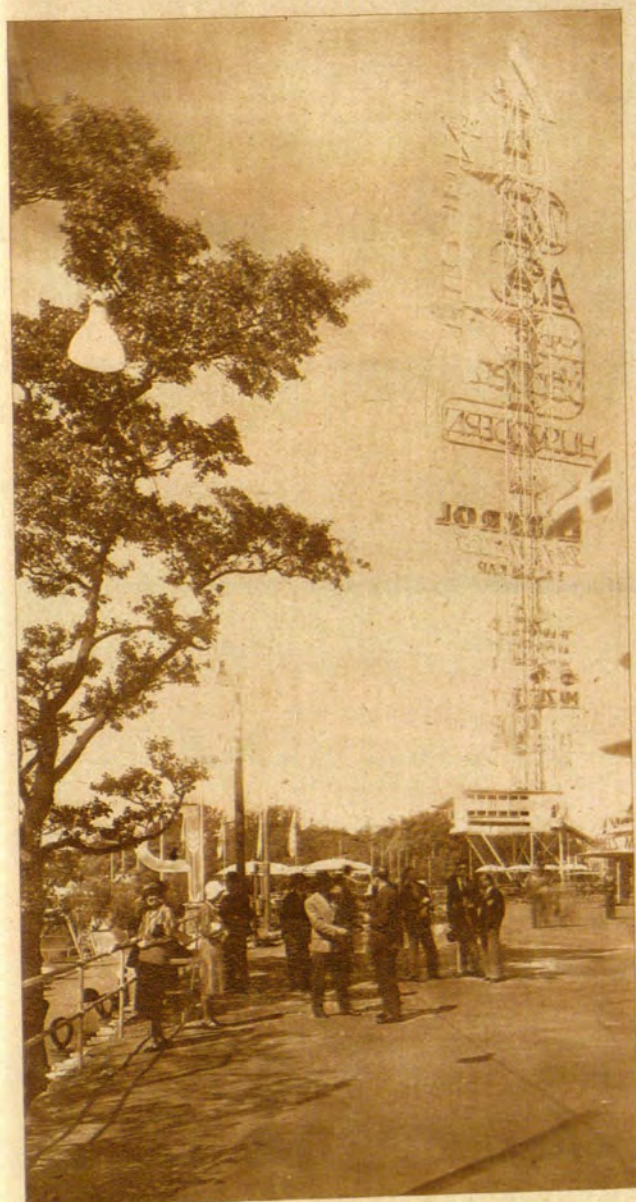
vidre; d'aquests materials se'n treu el màxim partit possible (això pel que fa referència als palaus d'exposició).

El restaurant Paradiset, una de les màximes atraccions de l'Exposició nòrdica

La nota multicolor de la gran plaça de festes, plena de flors i de banderes

Ara, quan passeu a la secció d'exemples de l'habitatge veureu com aquesta arquitectura s'humanitza, veureu com surt la mamposteria amb el seu equilibri de buits i plens, i encara que sigui enemic de l'arquitectura «funcionalista» no deixarà de fer-vos un xic d'enveja alguna d'aquestes caseles amb el seu jardí, la seva sala d'estada moblada amb confortable simplicitat, la seva cuina perfectament resolta, el menjador d'aspecte rialler, els dormitoris i la cambra pels infants on canten alegres colors.

I per sobre de tot això, un culte fervent per les plantes; per tot les trobeu. Per les grans finestres veieu constant,

Casa per una família, de l'arquitecte Schmalensee, exhibida a l'Exposició

ment tot el jardí i en els interiors les plantes ho decoren tot. Aquestes caseles humils, on falten els mobles luxosos dels grans decoradors suecs, els que han cuidat d'aquesta secció, els han posat quelcom de millor, que és la fresca alegria de les flors.

Les perspectives que poden observar-se en passejar per les diferents avingudes que travessen l'Exposició, són certament ben diferents de les que estàvem acostumats a veure fins ara i sobre tot en les altres exposicions cel·lebrades en diferents llocs.

La pesombre i grandiositat dels immensos edificis, de les grans naus i de molts pavellons, ultra representar un capital de despeses importantíssim que feia que moltes ciutats havien d'empenyar-se per a fer una exposició (exemples a casa nostra) en la de Stockholm

està resolt en forma d'una gran simplicitat i amb una elegància tan moderna, que bé podem creure

que entrem en un nou període en el ram de la construcció.

L'aspecte del conjunt de l'Exposició de Stockholm ens dóna una perfecta idea del que seria una urbanització a base dels elements constructors més moderns.

Construir, es precisament una activitat elemental de l'home que està lligada íntimament amb l'evolució i el desenvolupament de la vida humana. La missió dels arquitectes deu consistir en saber-se posar d'acord amb l'orientació de llur època. Llurs obres deuen expressar l'esperit del seu temps. Deurien per tant refusar en absolut d'enyorar en les seves construccions els principis que hagin pogut inspirar les societats passades i afirmar-se cada dia més en la idea de la necessitat d'una concepció nova de l'arquitectura, apta per a satisfer les exigències esperituals, intel·lectuals i materials de la vida present. Deurien tenir plena consciència de les transformacions preferides aportades a l'estructura social moderna pel maquinisme i reconèixer que la transformació de l'ordre i de la vida de l'actual societat, requereix fatalment una transformació parella en els fenòmens arquitecturals.

Damunt *L'Esprit Nouveau* i en un article titulat «Maisons en série», Le Corbusier, el gran artista del segle, no per més discutit menys genial, ve a dir que així com les cases Renault, Citroën i Le Creusot, es dediquen a construir màquines en sèrie, es decidissin a estudiar el problema de la casa feta també en sèrie; construïda als tallers amb elements *standard*, la qüestió de la vivenda quedaria resolta i aquestes firmes industrials trobarien un magnífic camp per a les seves activitats, i una font de riqueses immensa. Potser trobarem la cosa una mica forta, això de les cases en sèrie. Cal però tenir present que es refereix als elements constructius, no a les cases bones i feïtes. Així com ara s'usen els maons que no són més ni menys que unes peces *vanguarditzades*, els fabricants podrien furnir una sèrie variada d'elements essencials i amb ells l'arquitecte podria fer-hi jugar la seva fantasia fins a l'infinit. R. R.

Paris est une blonde... deia la famosa cançó del mestre Padilla. Aquesta *blonde* podria ésser perfectament la Mistinguett. El paral·lel entre París i la famosa artista cada dia agafa un valor simbòlic més acusat. París és vell, Mistinguett és vella; però cada dia porta un nou aire de rejueniment a la ciutat i a la *vedette*. Les gràcies i la tradició de París, com les gràcies i la tradició de la *vedette*, estan embolcallades amb una preocupació de modernitat i d'esbojarrament, no més epidèrmiques. En el fons, París és una gran capital burgesa, com és burgesa, en el fons, l'ànima de Mistinguett. Finalment es pot dir que tant París com Mistinguett són una gran atracció de forasters, un esforç constant, un blincament d'esquena ininterromput davant la força tot poderosa del turisme internacional

Els amadors del vell París retroben en les rives del canal Saint Martin les gràcies insubornables de la vella ciutat

P A R

L'or americà ha travessat l'Atlàntic amb un salt lleuger i s'ha instal·lat, amb aquella fanfarroneria que té el diner jove, sobre les rives del Sena... Teatres i cases plens de tradició, han caigut, i sobre les seves runes s'hi han aixecat les poderoses banques americanes. Els vells cafès, perfumats d'història i de literatura, han desaparegut sota l'empenta dels novíssims bars americans, amb olor de jazz i de cocktails... El «Moulin Rouge», que durant uns anys va resumir les gràcies més pures del París autèntic, tampoc ha pogut resistir l'avalanxa de l'or americà i avui el veiem convertit en un gran cinema americà, una fita més que s'administra des d'un gratacels de Manhattan...

RI S...!

Fujita, el pintor japonès convertit a la religió de Montparnasse, és un element de primer ordre dintre el món confós i bigarrat de la dolça extravagància de París. Fujita és un bibelot de luxe que la clientela de la Rue de la Paix veïlla amorosament. Fujita és un ciutadà de primer rengle de la cosmòpolis que s'ha format sota el signe del reclam lluminós i de l'extravagància. En aquest aspecte, el pintor oriental és un producte clàssic del París, capítol d'Europa i, en certa manera, capital del món

El pescador més vell de la Barceloneta explica els seus tractes amb el mar

La Barceloneta, el barri mariner de Barcelona, ha homenatjat els seus pescadors més vells

La guia de Barcelona no s'ha fet pas pels veïns de la Barceloneta, ni pels que volten pels seus carrers.

—¿Podríeu dir-me —demanava— on viu el pescador més vell de la Barceloneta: Pau Freixes?

—Vagi cap al carrer de l'Alegria i abans de travessar la Maquinista, demani-ho a una botiga de fruites i verdures.

La resposta que em feien a la botigueta no era pas més exacta.

—Tiri carrer de l'Alegria amunt i demani-ho a una lleteria que hi ha abans d'arribar a la plaça. A la lleteria m'orienten millor.

—El trobarà, en tombant, a la meitat del carrer.

On és el pescador més vell? L'escenografia era que ni pintada: cases d'un sol pis, persianes roig fosc o verd negre i xarxes que pengen a les finestres i als balcons. En aquell moment, Pau Freixes no era a casa. No era tampoc mar endins,

com podríeu creure. Feia de guardià en un despatx. La barca no assegura una velleïsa prou plàcida.

—Quants anys teniu?

—Vaig pels vuitanta-sis.

—Sou el pescador més vell?

—Per tenir aquest títol encara me'n sobren.

—I sembla que us sentiu valent?

—Encara ara... Quan en tenia setanta-sis no envejava cap minyó de trenta.

—¿A quina edat va començar a fer de pescador?

—A catorze anys.

¿Com va venir-vos la fal·lera del mar?

—Em venia del néixer. I un bon dia vaig sentar plaça a l'exèrcit que viu del bé de Déu que li ofereix la Mediterrània.

—Un mar pacífic.

—No tant com sembla.

—Que en teniu res a dir?

—Jo no, però per companyerisme n'hi ha alguna que no li perdono.

—Com ara què?

—Mireu: companys meus hi han entrat amb aquella fe en la seva bonhòmia i encara és l'hora que els espero.

—Però, a vós, personalment no us ha fet cap mala jugada.

—Me n'ha fet un rengle, però per sort puc contar-les.

—Doncs, conteu-les.

—Us diré el més gros. Es tracta d'un gran temporal que la gent de la Barceloneta, quan en parlen, en diuen el de la Puríssima. Fa cosa d'uns quaranta-set anys...

—No en tinc memòria.

—Ditxós de vós.

—Continuen, si us plau.

—Ah sí... Les onades tan aviat s'alçaven ben enlaire com s'enfonzaven fent un abim. Gairebé totes les barques pesqueres, en voler guanyar el port se'n van anar a fons. El port i la platja eren coberts d'una horrible muralla d'aigua i d'escuma.

—I la vostra barca, doncs?

—La meva barca, que era d'un regular tonelatge, vaig poder mantenir-la a unes milles del Port, esperant que amainés el temporal.

—I així vau poder entrar al Port?

—Al Port, però no al Port de Barcelona. Les onades van portar-me a les costes tarragonines, des d'on vaig poder guanyar el Port d'aquella ciutat.

—Recordeu algun altre fet?

—Un d'inesborrable: la catàstrofe al vapor «Express», ocorreguda en aquest port, ara fa cinquanta anys. Sóc l'únic supervivent d'aquesta horrible explosió. El vapor havia estat fletat pel govern espanyol, quan la guerra dels carlins, per al transport de municions, destinades al setge de la Seu d'Urgell. Estava a punt de fer-se a la mar. Havia de desembarcar la càrrega en un dels ports de Llevant. En aquell temps no hi havia la punta de l'Escullera i l'«Express» era fondejat al moll del Rebaix. Les municions van explotar. Tots els tripulants i els que estaven a la vora van ésser víctimes de l'explosió. Jo, voltat de flames, vaig poder saltar en terra, gràcies a l'auxili del meu germà que, a grapats, va arrencar-me les robes flamejants per poder salvar-me. El foc va socarri-mar-me els cabells i va deixar-me el cos convertit en una llaga viva.

—Gireu la conversa que és massa esgarrifosa. Decan-teu-la a un aspecte triomfal. ¿Què en penseu del professor Blanco?

—Encara que tinc entès que és jove, ha d'ésser per força gat vell. No es pot negar que és un home valent. Per veure tot el coratge que implica la seva gesta, cal estar acostumat a bregar amb les onades.

—Així, creieu merescuda la rebuda que se li ha fet?

—Mereixia això i molt més.

—I de l'aspecte tècnic de la seva gesta?

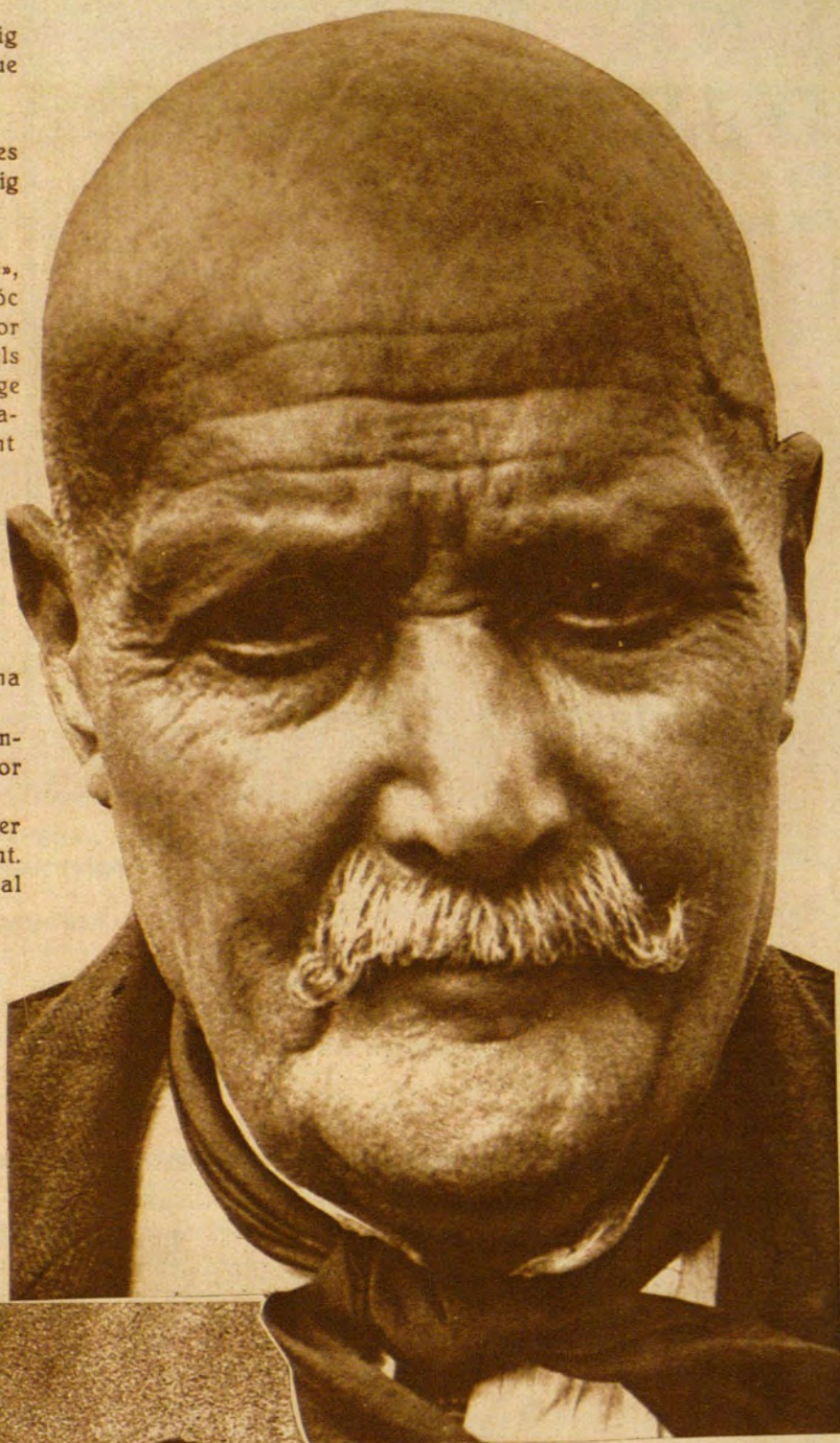
—Per mi, abans de la seva travessia, innegablement heroica, devia haver navegat una pila de temps en una barca de vela per l'Atlàntic. Per força ha de saber molt de nàutica.

—Hi hauríeu anat amb ell?

—Deu anys enrera, sense pensar-m'hi gens.

JOAN CARRANZA

(FOTOS GASPAR)

Pau Freixes, el pescador més vell de la Barceloneta. Des de l'edat de catorze anys que fa l'ofici. Ara en té vuitanta sis.

Pau Freixes, acompanyat de la seva esposa

UNA FÀBRICA D'ARTISTES LÍRICS

Un futur tenor amb quatre fills

Mig amagada entre uns casalots, trobem, finalment, a la Via Laietana, la «Sala Capsir». A dintre hi ha un gran estrèpit de veus. Entre totes, triomfa una romansa cantada amb una veu tota viril.

Un grup d'alumnes que hi ha al vestíbul ens orienta:

—Assagen «Mefistòfeles». El fan diumenge a Sabadell i convé apretar.

—Sou alumne? — li demanem.

—Tenor, per servir-vos. D'aquí un any acabo la carrera, la meua il·lusió és debutar a la meua terra — Saragossa — amb «Marina».

—Així preferiu l'òpera?

—M'agrada molt, però, fillet!.. la sarsuela dona més. Mireu Marcos Redondo. El cas és que la meua dona...

—Casat i tot?

—Amb quatre fills com un sol. Però l'art se m'endú, què voleu fer-hi?

Tiple lleugera a estones perdudes

Ara parlem amb una joveneta catalana espigada, amb uns ullassos negres i un cabell negríssim, partit pel mig.

Quadro oficial dels artistes procedents del «Teatre Líric Pràctic». Quants d'aquesta hauran arribat a cèlebres?

— Sóc tiple

lleugera lírica. La meua il·lusió fóra debutar a Milà, com totes.

—¿Es dedica únicament a estudiar cant?

—Les ganes prou hi són. Però he de glatir encara. De dia m'estic a un despatx. De set a nou dono la lliçó. A la nit ensenyo de llegir als meus germans.

—I «nòvio»?

—No en parlem, per ara. Fa de mal compartir l'amor i l'art, encara que no ho sembli.

Una institució per evitar l'emigració d'artistes

Enllestit l'assaig de «Mefistòfeles» se'ns acosta el mestre director Vidal Nonell:

—Ja ho veieu aquí no estem ni un moment parats.

—Ja tenim unes excel·lents impressions de l'actuació del «Teatre Líric Pràctic» però, digueu-nos, si us plau, ¿com va acudir-se-us la idea d'aquesta fundació?

—Va decidir-me a fer-la el veure que

tants d'estudiants amb facultats fracasaven dalt de l'escena per manca de preparació i de pràctica.

—Té gaires deixebles, actualment?

—Avui com avui, seixanta-cinc. ¡I creieu que donar lliçó a tots ja és un problema!

—¿Quantes òperes o sarsueles ha representat el vostre Teatre?

—Tres-centes vint, justes. Precisament,

LICEO
FILARMONICO DRAMATICO BARCELONES
DE S. M. D. ISABEL II

Enterado de su atenta en la que solicita V, el consentimiento de esta Junta para aceptar los contratos que le ofrecen los teatros de Gerona y Gran Teatro del Liceo de esta, me complace en participale que no tengo inconveniente en acceder a lo solicitado, si bien debo manifestarle que á mi juicio hubiera sido preferible y quizás mas conveniente para su carrera artistica haber terminado sus estudios antes de producirse en la escena de nuestro Gran Teatro.

De V. at. S. S.

El Presidente

[Signature]

Señorita Mercedes Capsir.

La carta que concedí el permís a Mercè Capsir, quan aquesta tenia divuit anys, per a fer el seu famós debut al Liceu, amb «Rigoletto».

— «Corxeres, en caben vuit a cada compàs»—explica la professora a aquest grup d'alumnes. Potser, d'aquí uns anys, algú d'aquests serà un artista famós i cobrarà quinze mil pessetes per funció...

fa poc que hem commemorat la representació que feia tres-cents. No em negareu que és una xifra que fa un cert respecte.

— I al marge de la vostra obra, quins projectes?

— El primer, nacionalitzar l'òpera a la Península. És a dir, que els nostres cantants, sense necessitat d'anar a l'estranger puguin estudiar tot el repertori estranger, traduït. Així avitarem l'emigració dels nostres artistes, que ja ens hauria de començar a avergonyir.

— ¿I quins mitjans creieu més eficaços per aconseguir aquesta nacionalització?

— Primerament, és clar, l'ajut oficial del govern subvencionant les acadèmies líriques, en les quals sigui ensenyat el repertori traduït.

— ¿Quines òperes ha traduït i prepara a hores d'ara?

— «Tosca», «La Africana», «Pescador de perlas», «Lakmé». He adaptat també «La guerra domèstica», de Schubert, i, actualment treballo en «Aida» i «Il Pagliacci».

— ¿A què us sembla que es pot atribuir un cert allun-

Els alumnes del Teatre Líric Pràctic en un assaig de «Mefistòfeles»

yament del públic de l'òpera popular?

— A una raó molt evident. A la mala preparació de les companyies, que es dediquen a aquest gènere. Poca selecció en les primeres parts i cap mena de classificació en els elements corals. I és hora d'adonar-se que a Barcelona hi ha un criteri molt format sobre la música vocal.

— Quines són les figures més sobres-

sortints del «Teatre Líric Pràctic»?

— Mercè Capsir, Francesca Marlet, Margot Rey, Josefina Blanc, Felip Santagostino, Joaquim Alsina, Bertran Alfonso i Joan Fonoll.

— ¿I Mercè Capsir, com a deixebla?

Vidal Nonell evoca un record llunyà:

— Mercè començà al Conservatori quan tenia tretze anys. No era allò que se'n diu una deixebla aprofitada però esmerçà a favor del cant tota la tenacitat i així debutà al Liceu amb «Rigoletto» quan tenia només divuit anys. Per cert, que vaig haver de sol·licitar un permís especialíssim del President de la Directiva del «Teatre Líric Pràctic», perquè Mercè Capsir encara no havia acabat els cursos reglamentaris. I podeu ben dir que fou la millor «Gilda» de la temporada.

El «Teatre Líric Pràctic», va en camí de produir «Gildes» excel·lents i revelacions a dojo. És aquest el somni daurat de tots els que hi entren. I val a dir que d'aquest somni molts se'n desperten, si no amb la glòria a la mà, almenys, amb una pila de probabilitats d'aconseguir-la.

LLUÍS SAINZ DE MORALES

El Rei Boris III de Bulgària, el prometatge del qual amb la Princesa Joana de Savoia ha estat anunciat

La princesa Joana de Savoia, filla dels Reis d'Itàlia futura esposa del Rei Boris de Bulgària

AMORS DE REI El cas del Rei de Bulgària Princesa Joana

arribà a quedar-se sol amb el seu partit agrari i fins vençut i errant, fins a caure en poder dels macedonis sublevats el maig de 1923, començà una era de violències de la qual havien estat anuncis assassinats com el de Dimitsof, ministre de Stambulinski.

El 31 d'agost fou assassinat el cap macedoni Fedor Alexandroff pels extremitats de la seva regió aliats dels comunistes. Per resposta els partidaris d'Alexandroff mataven l'assassí i, a més, Peter Tzienieff, cap dels dissidents.

Poc després, els comunistes mataren el periodista Mileff, designat per a Ministre a Washington i, desseguida queia el dipu-

Vista general de Asis, la ciutat de Sant Francesc, on segons diuen els diaris de Roma, serà celebrada la boda del Rei Boris amb la Princesa Joana

al costat dels Imperis Centrals. La perspectiva de governar un poble empobrit i menyspreat aparegué a

tat comunista Straximiroff. El Rei que havia donat mostres de serenitat moral, hagué de donar-ne de valentia i decisió. El 14 d'abril de 1925 tornava amb el naturalista Utxef de fer estudis botànics en els quals, igualment que per a la mecànica, sentia molta afició.

A 50 kilòmetres de Sofia, en una pujada de la carretera d'Orhanie a la capital, els trets de cinc bandolers pararen el motor de l'auto reial, trencaren el parabrisa i feriren el xòfer. El Rei, que anava a la vora del ferit, menà l'auto costa avall fins a recolzar-lo a un pal del telègraf sota una pluja de bales, saltà del cotxe amb dos companys i correueren a amagar-se en

HOM parla aquests dies per tot el món del prometatge entre el Rei Boris III de Bulgària i la Princesa Joana de Savoia, filla dels Reis d'Itàlia.

Naturalment que hi ha motiu. Apart de que les bones reials escassegen, perquè els pocs reis que avui hi ha eren gairebé tots casats el dia de llur coronació, les particularitats del Rei Boris i la Princesa Joana formen un cas difícilíssim, tant que ja una vegada — i això no és gaire sapigut — renunciaren al casament, per creure'l impossible.

Rússia en ajudar Bulgària a escorre's del jou de Turquia i en reconèixer Ferran de Saxònia-Coburg per sobirà del nou Principat, imposà la condició de que el príncep hereu pertanyés a la religió ortodoxa o cismàtica grega.

El Príncep Ferran, al qual els búlgars havien reconegut el dret de permanèixer, ell i els seus fills, en la religió catòlica, acceptà la imposició de Rússia, malgrat l'oposició de sa muller Maria Lluïsa de Borbó-Parma, que era catòlica fervent. Això donà lloc a baralles, en una de les quals, la princesa amb l'orgull de néta de Lluís XIV i recordant que el seu marit també era de la família però de la branca cabalera, li digué, despectiva: «Tu no ets més que un Orleans!».

La raó d'estat prevalgué i el Príncep Boris, que en néixer l'any 1894 havia estat batejat segons el rite catòlic, en 1896 ho fou segons el rite cismàtic grec.

El resultat del plei fou l'excomunió de Ferran i l'allunyament de Maria Lluïsa, creixent Boris sense el calor de la seva mare, la qual morí en 1899.

Proclamat en 1908 el Regne de Bulgària, seguí Rússia projectant-hi la seva ombra, i un dels articles de la Constitució Búlgara diu que l'hereu de la Corona ha de pertànyer a la religió grega.

Enfront, el Dret Canònic diu que els fills de mare catòlica i pare d'altra religió deuen ésser batejats i educats dintre del Catolicisme.

La dificultat del cas de Boris de Bulgària i Joana de Savoia és evident i el record de la Princesa borbònica i italiana els ha flagel·lat com un vent de tragèdia.

Per això, llur prometatge fou deixat córrer en 1926 abans de fer-se públic.

El Rei fildsof d'un país de violències. — Boris III tenia 24 anys en 1918, quan el seu pare hagué d'abdicar a conseqüència d'haver pres part a la Gran Guerra

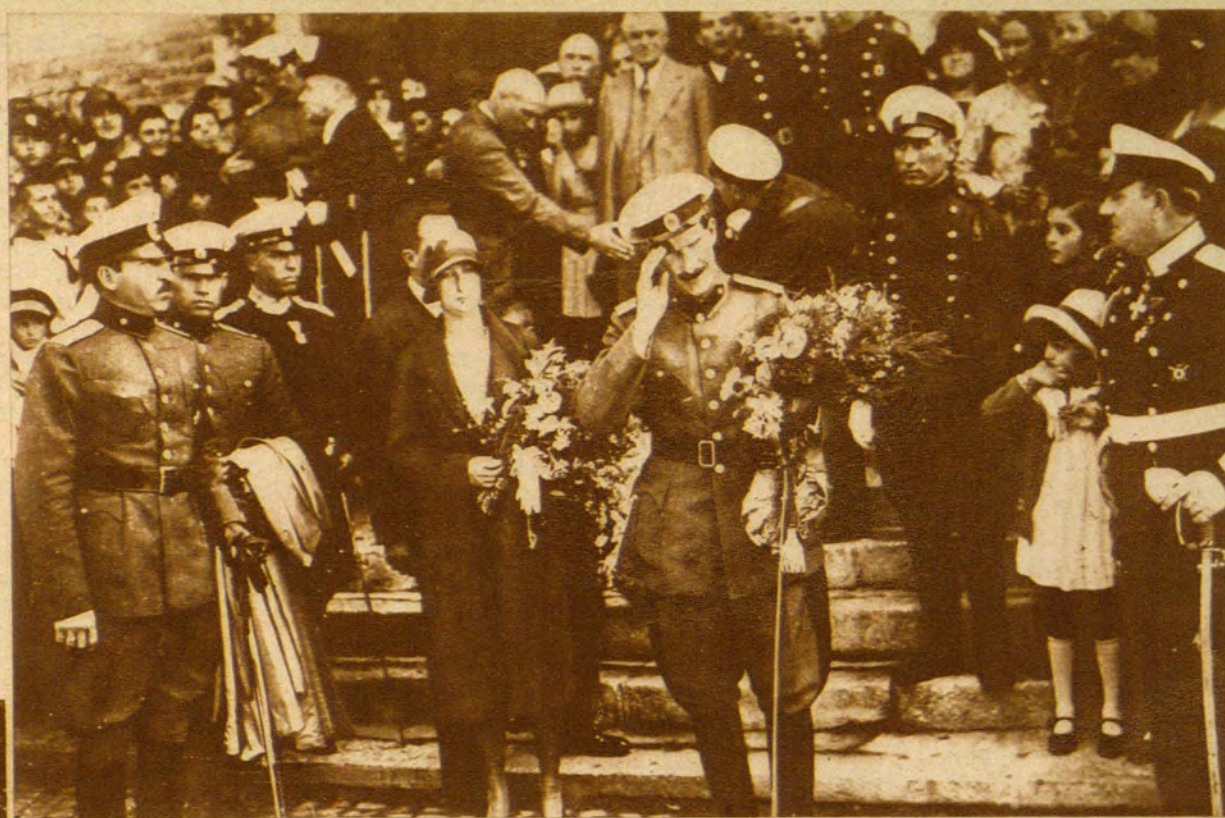
la seva joventut com un Calvari. El jove sobirà, humilment, coratjosament, anà sortint del seu comès, demostrant tenir consciència de la seva situació trágica fins al punt de guanyar-se nomenada de «Rei fildsof».

Essent la situació de Bulgària un carreró sense sortida, no és estrany que la política interior resulti un teixit de conflictes de tota mena i que Boris, malgrat haver treballat sempre amb la millor voluntat en l'enredament de les dificultats, hagi vist la mort vènia.

Fracassada la política de força de Stambuliski el qual

RECORDS DE PRINCESA Bulgària i la Savoia

uns arbustos. Utxef i un criat
gueren morts, però el Rei pogué
salvar-se fins a sortir de l'abast
a trets i corregué carretera avall
a trobar un autòmibus que
pujava perquè feia poc ells
havia ultrapassat. El feu girar
a Orhanie on prengué 30 sol-
dats i, posant a pressió son espe-
cialista automobilista, tornà amunt a
perseguir els agressors que no po-
guen trobar.
La tarda del mateix dia dos des-
coneguts mataren a trets pels car-
ers de Sofia al general Constantí
Gorgieff, president del partit de

El Rei Boris sortint amb
la seva germana Eudoxia
de la catedral de Sofia des-
prés de l'ofici celebrat amb
ocasió del prometatge

no pot adquirir colònies perquè arribà tard al repartiment. Pel seu cantó, Bulgària també ha d'aliar-se amb Itàlia, com abans de la Guerra s'aliava amb els Imperis Centrals.

El casament del Rei Boris amb la princesa Joana donaria un aire històric i un vernís familiar a la conjunció d'interessos i a la fatalitat política.

L'arranjament de les dificultats religioses. — Els obstacles de la religió semblen arranjables. Podria molt bé ésser que la solució estigués en la promesa que el Rei Boris faria al Sant Pare, verbalment, que els fills serien educats dintre la Religió catòlica, malgrat el manament de la Constitució búlgara. Per de prompte, els Reis d'Itàlia feren públic el dia 9 el prometatge de la seva filla i no és fàcil que negligissin els sentiments del Sant Pare, amb el qual mantenen tan bones relacions. Els diaris de Roma han assenyalat dates diverses per al casament, i han coincidit en la probabilitat de que fos celebrat a Asís, naturalment segons el rite catòlic, deixant per a més tard la celebració segons el rite grec a Sofia. Però... en mig de tantes negociacions polítiques i diplomàtiques, en les alternatives de l'esperança i el defalliment, quants plors ha d'haver costat a la Princesa Joana — el Rei Boris és un estoic amb llarga experiència de la vida de lluita — aquesta inseguretats del seu desitj, aquesta intranquil·litat del seu cor? Perquè és una dona que encara no ha fet 23 anys i ja l'ha turmentada el dolor de viure...

ANTONI ROSINACH

La llarga solteria del Rei Boris ha donat lloc a que s'anés parlant del seu casament amb aquestes princeses. A dalt de tot la Princesa Joana d'Itàlia que efectivament serà la Reina de Bulgària. La filla del Gran Duc Ciril. La Princesa Liliàna de Rumània. La Infantesa Cristina d'Espanya. La Princesa Maria Josse de Bèlgica, jaca-sada i la infantesa Beatriu d'Espanya

Política Democràtica. El dia 16 mentre feien els
terals a la catedral de Santa Medilia, una bom-
en feu caure un tros de paret, ferint el Presi-
del Consell Trankof, el Ministre de la Guer-
Kalfoff i matant 20 dels concurrents a l'ofici.
Al mateix temps fou mort a Ada el diputat co-
nista Apku.

Política de fatalitats. — La fatalitat que presi-
la política internacional dels pobles, ha re-
el conflicte sentimental del Rei Boris III i la
Princesa Joana de Savoia.
halla, empena per la necessitat de viure i es-
ronada pel desig de grandesa que li ha comu-
el feixisme, cerca passos on estendre la se-
influència i lligar relacions comercials, ja que

L'ASSASSINAT DE ROGER ACKROYD PER A. CHRISTIE

(Continuació del número anterior)

Poirot preguntà encara:

—Fora d'això, ¿tota la resta està al seu mateix lloc?

—Crec poder afirmar-ho.

—Coronel, ¿voleu tenir la bondat d'asseure-us en aquesta cadira? Gràcies. Ara, senyor doctor, indiqueu la posició exacta del punyal.

Vaig donar el ressenyament a l'home petit, que ara estava dret a l'entrada de la cambra.

—El puny de l'arma era visible des d'aquí? Vós i Parker el distingíreu perfectament?

—Sí.

Poirot anà cap a la finestra i preguntà girant el cap:

—¿La llum elèctrica estava donada, suposo, quan heu trobat el cadàver?

—Sí—vaig respondre. I vaig anar vers ell, mentre examinava les petjades, que eren ben visibles damunt l'ampit de la finestra.

—Els talons de goma són del mateix model que els del capità Paton—digué poc a poc.

Anà al mig de l'habitació i des d'allí el seu esguard agut féu el tomb per la peça.

—Sou observador?—em demanà per fi.

—Em penso que sí—vaig respondre estranyat.

—Veig que hi havia foc a l'escalfapanxes quan heu enfonsat la porta i trobat el senyor Ackroyd mort. Com estava el foc? ¿Estava quasi apagat?

Un xic vexat, em vaig posar a riure.

—No... no us puc informar. No hi he fet atenció. Potser el senyor Raymond o el major Blunt...

—Cal procedir sempre amb mètode, i he comès un error de judici fent-vos aquesta pregunta. A cada u el seu ofici. Vós podeu, sense que se us escapi res, dir-me l'aspecte del cos. Si volgués saber alguna cosa sobre els papers que estan apilats damunt la taula, hauria d'interrogar el senyor Raymond. Per a conèixer l'estat del foc, he d'adreçar-me a aquell que n'està encarregat. ¿Voleu permetre'm?

Caminà cap a la xemeneia i tocà. Un o dos minuts després Parker arribava.

—M'heu cridat?—digué vacil·lant.

—Entreu, Parker—digué el coronel Malrose—. El senyor vol fer-vos una pregunta.

Parker esguardà respectuosament Poirot. Aquest digué:

—Quan vàreu esbotzar la porta, ahir, amb l'ajuda del doctor Sheppard i vàreu trobar el vostre amo mort, com estava el foc?

—A punt d'apagar-se, senyor.

—Ah!—exclamà triomfalment. Després repregué: —Mireu al vostre voltant, Parker. ¿Aquesta cambra està exactament com aleshores?

Els ulls del *maitre d'hôtel* feren el tomb i romangueren fixos en les finestres.

—Els stors estaven tirats i l'electricitat donada.

—No hi ha altres diferències?

—Sí, senyor. Aquest cadiral estava una mica més endavant.

I assenyalà un gran cadiral situat a l'esquerra, entre la porta i la finestra.

—Poseu-lo com estava—digué Poirot.

El *maitre d'hôtel* avançà almenys uns seixanta centímetres el cadiral i el tombà una mica, de manera que el seient estava de cara a la porta.

—Vet ací una cosa curiosa. Ningú no s'asseuria en aquest cadiral tal com està i em pregunto qui l'ha posat així. ¿Heu estat vós, amic meu?

—No, senyor—respongué Parker—. Estava massa trastornat de veure el meu amo assassinat.

Poirot m'esguardà.

—Heu estat vós?

Vaig fer que no amb el cap.

—Estava en el seu lloc quan he vingut amb la policia—declarà el *maitre d'hôtel*—. N'estic absolutament segur.

—Raymond o Blunt poden haver-lo tocat—sugerí jo—; això no té gran importància.

—No en té cap, en efecte—digué Poirot, tornant a posar el cadiral en el lloc primitiu. Després afegí poc a poc: —És per això que la cosa és tan interessant.

—Excuseu-me un instant—digué el coronel Melrose, sortint de la cambra amb Parker.

—¿Creieu que Parker diu la veritat?

—vaig preguntar.

—A propòsit del cadiral, sí. De l'altre, no ho sé. Si us trobéssiu sovint en casos com aquest, veuríeu que tots s'assemblen en una cosa.

—En quina?—vaig interrogar amb curiositat.

—En què tots els que s'hi troben tenen alguna cosa que amagar.

—Fins jo?—vaig preguntar somrient.

Poirot em mirà fixament.

—Vós també, em penso—digué impassiblement.

—Però...

—¿M'heu dit tot el que sabeu a propòsit d'aquest jove Paton?

Somrigué, mentre jo envermellia.

—Oh! no tingueu por. No us agullo no pas i ja ho sabré tot quan calgui.

—Voldria que em donéssiu algunes indicacions a propòsit dels vostres mètodes—vaig dir per a dissimular la meua confusió—. ¿Què

us diré?... La qüestió del foc, per exemple...

—Oh! és molt simple. Heu deixat el senyor Ackroyd a les nou menys deu, ¿no és així?

—Sí, exactament.

—La finestra estava aleshores closa i la porta no estava tancada amb clau. Entre un quart i dos quarts d'onze, quan l'assassinat ha estat descobert, la porta estava tancada i la finestra oberta. Qui ha pogut obrir-la? Només el senyor Ackroyd, i això per una d'aquestes dues raons: o bé la temperatura de la cambra es feia insuportable, i aquesta hipòtesi s'ha de rebutjar perquè el foc estava quasi apagat i la nit era fresca, o bé ha fet entrar algú per allí. Si ha deixat que una persona entrés per aquella via, aquesta persona devia ésser-li molt coneguda, car abans s'havia mostrat inquiet per aquesta mateixa finestra.

—Això sembla ben simple—vaig dir.

—Tot és simple si encavalleu metòdicament els fets. El que importa ara és determinar qui estava amb el senyor Ackroyd a dos quarts de deu. Tot fa creure que l'home que parlava amb ell aquell moment penetrà per la finestra, i per bé que Miss Ackroyd hagi vist el seu oncle viu una mica més tard, no podem trobar el mot de l'enigma fins que sapiguem qui era aquest visitant. La finestra pot haver estat deixada oberta després d'haver-se'n anat i donat pas a l'assassí, o bé la mateixa persona pot haver vingut una altra vegada. Ah! vet ací el coronel que torna!

El coronel Melrose arribà, en efecte, la cara animada.

—Ha pogut ésser precisat el lloc des del qual la comunicació telefònica fou demanada—digué—. No és aquí. Varen cridar el doctor Sheppard a un quart d'onze, d'una cabi-

na pública de l'estació. A les deu i vint-i-vuit surt l'express del vespre cap a Liverpool.

(Seguirà en el número vinent)

La moda a París

QUINA serà la nova tendència de la moda aquesta tardor? Tot just retornats del mar o de la muntanya o si voleu una d'aquestes belles finques on les elegants franceses hi passen els darrers dies d'estiu hom es preocupa ja dels nous vestits.

Els colors seran força més foscos, les línies cada vegada aparentment més simples, amagaran a primera vista els mil i mil detalls de *découpés* i de factura que adornaran els vestits i abrics d'hivern. En la silueta seguirà dominant la línia recta, acompanyada en els baixos i els vestits llargs es portaran en els tes, recepcions i *soirées*. Pel carrer, les curses i l'esport, es durà encara el vestit senzill, sastre o *ensemble* de llana més curi que els altres.

El *tweed* es portarà menys i en canvi es farà força

ús de la llana i en més fi, cheviots i teles d'amazona.

Els colors de moda són el marron fosc i el negre; sobretot el negre. Bells abrics de teixit negre guarnits de pells i sobretot l'astrakan, la pell favorita de la temporada. Es portarà també el verd molt fosc i una mica el vermell.

Els vestits de nit més elegants, seran així mateix en negre. Alguns d'aquests vestits, per raó de la gran amplada i llargada de les faldilles, necessiten una ben notable quantitat de roba, malgrat de que el bust, o més ben dit, la quasi total absència de bust, fa la cosa de ben difícil justificació.

Faran l'aparició vestits blancs com a *toilettes* de gran etiqueta, en nits de gala o sopars elegants. Les joles poden dur-se en tons adequats als vestits. Per tant us podeu posar amb un vestit de *georgette* blanc, sabates de saït verd i un collaret de vidre també verd.

Poden completar el conjunt amb un petit abric de vellut verd. La fantasia més personal pot escullir aquests conjunts a condició de que siguin sempre dins d'un gust molt sobri i exquisit. Mai coses massa cridaires ni dos tons oposats.

Cal pensar també en les robes interiors. Es tornaran a dur els *déshabillés*. És un contrast, després d'aquesta exhibició de palames extravagants a totes les plaiges de moda? Potser sí; el cas és que els *déshabillés* prenen de nou molta importància en el *trousseau* d'una dona *chic*. A propòsit d'això, ofereixo a les meves volgudes lectores d'IMAGES dos magnífics models de la més important casa de roba blanca de París.

El primer, anomenat «Princesse lointaine» és fet en finíssim saït blanc vori, creuat com un abric i adornat amb *découpés* de la mateixa tela, girada al revés. És d'una simplicitat deliciosa.

El segon model, més que *déshabillé*, hom podria dir-ne *très habillé*. Realment, amb qualsevol vestit de nit, s'ensenyen força més d'encants personals que no pas amb aquest *déshabillé* dit «Madrilegne».

"Madrilegne."

Croquis fets a mà (exclusius per IMAGES) de la casa Rouff dels Champs Elysées.

PERBOROL

*blanqueja les dents.
fortifica les genives
evita la caries.*

TIMBRE APART

"Princesse Lointaine."

En efecte fa recordar quelcom la forma d'un bell *mantón* espanyol per l'acompanament que li dibuixa la part inferior. És de *crêpe* de xina groixut i de color rosa salmonat; les randes de color ocre formen un guarnit veritablement seductor. Les mànigues, amb els seus grans volants, resulten certament ben originals. Les caderes van envoltades amb una *découpé* incrustada de randa en deguda forma, mostrant tota la gràcia de llur línia flexible i gràcil.

La vora formada per uns plects, completa aquest elegant vestit de roba interior amb el qual podríeu ben bé rebre-hi un príncep.

HUGUETTE DE PARÍS

ESCORNALBOU

Serà visitat diumenge vinent per

VIATGES CATALONIA

Rambla del Centre, 37

Tel. 23252

JOCS PORTIER

Immens assortit - Preus desde 3'90 ptes. loc complet

FERRETERIA PLA

TALLERS, 66 I 68 - BARCELONA

La cinta d'amiant per a frens d'automòbils

nacional, que garanteix: Primer. Un frenat energic i instantani. Segon. Un desgast mínim i consegüentment longevitat màxima. Tercer. Una insensibilitat absoluta a l'aigua, a l'oli i a la benzina, etc., etc. Quart. Una resistència màxima a les majors temperatures de fricció.

FABRICANT:
JOSEP SAULEDA
SANT POL DE MAR (BARCELONA)

NAGSA

ARTS GRAFIQUES

CASANOVA, 212-214 TEL. 71164

IMATGES

Setmanari gràfic d'actualitats

Número solt
40 cèntims

Preus subscripció:
Barcelona, sem. 10 Ptes.
Fora, sem. 10,50 Ptes.

ADMINISTRACIÓ I VENDA:
LLIBRERIA CATALONIA

Plaça Catalunya, 17
Tel. 12456, Barcelona

ALFOMBRES

PERSES

Ajustades amb les lliures a 35

Avantatge d'un 50 %

sobre els preus de mercat

Visiten els dies 25 Octubre a 7 Novembre

la casa que us servirà millor en

QUALITAT I PREU

Vint qualitats en 500 tapets

SALA PARÉS

Petritxol, 5

Barcelona

LLIBRERIA CATALONIA

UN BON LLIBRE ES EL
MILLOR PRESENT EN
TOTA EPOCA DE L'ANY

PLAÇA CATALUNYA, 17

BARCELONA

CASIMIR

c. Tallers, 72

VICENS

Barcelona

Miss Romania ha passat unes hores a Barcelona...

...I diu que la representant del Brasil fou elegida Miss Univers per fer contents els revolucionaris de Sao Paulo

La senyoreta que amb el títol de Miss Romania ha representat el seu país en el concurs mundial de bellesa celebrat darrerament a Rio Janeiro, torna a la seva llar i empra el camí per la ruta d'Itàlia, a bord del «Giulio Cesare».

Divendres, el vaixell va fer escala a Barcelona. Per una veritable casualitat ens assabentem que porta a bord Miss Romania i fem cap a l'Estació Marítima. El «Giulio Cesare» té anunciada la sortida a les dues en punt. Manquen només deu minuts i Miss Romania, que ha baixat a donar un tomb per Barcelona, encara no ha tornat a bord. La seva mare, que l'ha acompanyada en el viatge, està impacient... Per fi, una fina silueta, amb un trajo blau marí puja amb un trot lleuger l'escala.

No cal dir que Miss Romania és tota una bellesa. Però el temps corre i no ens podem desfer en homenatges.

—Una intervist? Perfectament, ja hi estic avesada. M'anomeno Zeica Dona i tinc vint anys. Sóc filla de Bucarest. El meu pare és general.

—L'enhorabona.

—Quan em vaig presentar al concurs de bellesa havia de lluitar amb més de set-centes aspirants. ¿Vostè es fa una idea del que són set-centes belleses reunides? Doncs endavant. Vaig tenir la sort de sortir-ne elegida, i ja em té fent les maletes i cap a París; després, cap a Rio Janeiro on s'havia de celebrar el gran concurs mundial.

—El títol de Miss Univers fou donat a la representant del Brasil. ¿Vostè creu que la tria fou justa?

—De cap manera! La varen triar perquè era de l'Estat de Sao Paulo, que és el lloc on hi ha els revolucionaris. Ho varen fer per tenir-los contents i apaivagar-los un xic.

—Doncs em sembla que la maniobra no ha pas donat uns grans resultats!

—Té raó. Ara per ara, malgrat el que es digui, la bellesa encara no té influència en la política. No obstant, també varen premiar Miss Portugal només per accontentar la nombrosa colònia portuguesa. En fi, tot va anar així... Si no em vol creure, pregunti-ho a la Srta. Pla que representava Espanya.

Creiem prudent canviar el tema de conversa:

—Què li ha semblat Barcelona?

—No he tingut temps de veure gran cosa, però m'ha fet una gran impressió. És una gran capital. He vist l'Exposició, però digui que el que m'ha agradat més de tot, és la Rambla. És el carrer més bonic que he vist mai.

—I ara, quan torni a Romania, ¿què pensa fer?

—Seguir estudiant la meua carrera. Faig el tercer any de Dret, a la Universitat de Bucarest.

La sirena del vaixell engegà el tercer i darrer avís, un cambrer que es passeja amb un gong va dient amb un italià molt dolç: «Qui no è passagero, in terra»...

Es qüestió d'acomiar-se.

—Bon viatge, Miss Romania.

Un minut després els mariners treuen l'escala. Hem estat a punt d'haver d'enviar aquest article des de Gènova.

ERNEST SCHOP

Si no en qualitat de joc, almenys en incidents, el partit del diumenge passat va respondre a la tradició dels *Barcelona-Espanyol*. L'àrbitre, senyor Llovera, no va distingir-se pas pels seus encerts

Una gran estirada de Llorens, el diminut porter del *Barcelona*, que va defensar amb valentia la seva porta
(FOTOS ESMEU I CASES)

El gol de Goiburu, als començaments del partit. Això no va pas descoratjar els espanyolistes, els quals forniren una bella partida. El *Barcelona* guanyà de justesse per 3 a 2

El professor Blanco i la seva filla foren homenajats en aquest partit. Acompanyat de Saprissa i Piera, el vencedor de l'Atlàntic es dirigeix al mig del camp per tirar el *kik off*